T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/294
KARAR NO : 2022/458
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET: 3213 sayılı Kanun'un 10., 13., 24. ve 29. maddeleriuyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A. Ş. K
Vekilleri : Av. İ. S,Av.C. Ü
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Vekili : Av. F. E

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Van ili, Merkez ilçesi sınırları dahilinde S:200902734 sayılı II-b grubu mermerişletme sahasında yapılan denetim neticesinde, 2011 ve 2012 yılları çevre ile uyum teminatlarının yatırılmadığı, 2010 yılında sahada 350 m3 üretim yapılmasına rağmen Genel Müdürlüğe 100 m3 üretim yapıldığının beyan edildiği, 2011 ve 2014 yılları 29.madde belgelerinin verilmediği ve sahada 2010 yılından sonra üretim yapılmadığının tespit edildiğinden bahisle, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 10/7, 13, 24/12, 29, 29/4 maddeleri uyarınca davacının toplamda 179.536 TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğünün 03/03/2016 tarih ve ....E.408296 sayılı işlemi tesis edilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvurmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Van 1. Sulh Ceza Hakimliği 12/10/2016 tarih ve Değişik İş No.2016/1494 sayı ileuyuşmazlığın esasını inceleyerek itirazın reddine karar vermiş, karara karşı yapılan itiraz başvurusu Van 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2016 tarih ve Değişik İş No.2016/3152 sayılı kararıyla kesin olarak reddedilerek, anılan para cezası kesinleşmiştir.

4. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü söz konusu Hakimlik kararının kanun yararına bozulmasının istenilmesi için 11/10/2019 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından talepte bulunmuş, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 24/10/2019 tarih ve 2019/100021 sayılı ihbarnamesi ile Van 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2016 tarih ve Değişik İş No.2016/3152 sayılı kararının bozulmasını talep etmiştir.

5. Talep üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 19. Ceza Dairesi 08/06/2021 tarih ve E.2019/33950, K.2021/6338 sayı ile, Van 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2016 tarih ve Değişik iş No.2016/3152 sayılı kararını bozmuş ve müteakip işlemlerin mahallinde mahkemesince yapılması amacıyla dosyayı Mahkemesine iade etmiştir.

6. **Van 2. Sulh Ceza Hakimliği11/04/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/322 sayıile,** 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7164 sayılı Kanun ile Değişik 13. maddesinin 3. fıkrasında, "*İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir.*" düzenlemesi gereğince bu Kanuna göre uygulanan idari para cezalarında görevli Mahkemenin idari yargı yerleri olduğu gerekçesiyle,davacı tarafından yapılan itirazın 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmedenkesinleşmiştir.

7. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

8. **Van 2. İdare Mahkemesi 02/06/2022 tarih ve E.2022/1259 sayıile,** davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Bakılan davada; her ne kadar görev hususunun kamu düzenine ilişkin olduğu ve yargılamanın her

safhasında inceleneceği açık olsa da; 5271 sayılı Kanunda düzenlenen kanun yararına bozma müesesesinde, 309. maddede belirtildiği şekilde kanun yararına bozma halinde daha önce verilen kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırarak bozma gerekçesine bağlı olarak yapılacak yargısal muameleler sonrasında yeni bir karar tesis edilmesi gerektiği, kararı kanun yararına bozma müessesiyle bozulan Mahkemenin (Van 2. Sulh Ceza Hakimliği) bozma gerekçesinde belirtilen sebepler ile bağlı kalmak suretiyle karar vereceği, öte yandan; Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 08/06/2021 tarih ve E:2019/33950, K:2021/6338 sayılı kanun yararına bozma kararında davanın görev yönünden reddedilmesi hususuna değinilmediği gibi hüküm fıkrasında "müteakip işlemlerin mahallinde mahkemesince yerine getirilmesine" şeklinde ifadelere yer verilmek suretiyle dava konusu işlemin esası hakkında karar vermeye Sulh Ceza Hakimliğini görevli gördüğü göz önüne alındığında, Van 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 11/04/2022 tarih ve Değişik İş No:2022/322 sayılı görevsizliği nedeniyle reddine ilişkin kararının kaldırılması için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, aksi durumun kabulü halinde, Mahkememizce yapılacak yargılamada, uygulanması gereken farklı usul kuralları nedeniyle, kanun yararına bozma müessesesinin amacına aykırı bir durumun ortaya çıkması da muhtemel olacaktır."

III. İLGİLİ HUKUK

9. 3213 sayılı MadenKanunu'nun*"Amaç"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler."

10. *"Beyan Usulü"* başlıklı 10. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"Gerçek dışı veya yanıltıcı beyanda bulunmak suretiyle Kanun hükümlerinin uygulanmasını engelleyen ve/veya haksız surette hak iktisap eden ruhsat sahiplerine 50.000 TL idari para cezası verilir. Bu fıkranın ikinci kez ihlâli halinde bir önceki ceza katlanarak uygulanır. (Değişik cümle:14/2/2019-7164/10 md.) İlk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde madde hükümlerinin üç kez ihlâl edildiğinin tespiti hâlinde ruhsat iptal edilir."

11.10. maddenin sekizinci fıkrasının (e) bendi şöyledir:

" Bu Kanuna göre;
...
e) Ruhsat sahasında yapılan üretim veya satışların beyan edilmemesi,
...
haksız yere hak iktisabı sayılır. Haksız yere hak iktisabına imkan veren bu hususlarla ilgili yapılmış beyanlar da gerçek dışı ve yanıltıcı beyanlar olarak kabul edilir.
...."

12. "*Ruhsat bedeli, cezalar ve diğer yaptırımlar"* başlıklı 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...
(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/13 md.) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına ödenir. İdari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. Verilen idari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz. Genel Müdürlük genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili bedeli en geç on beş iş günü içerisinde Hazine hesabına aktarır. Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir.
..."

13. *"İşletme ruhsatı ve madenin işletilmesi"* başlıklı 24. maddenin işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan onikincifikrasının ilk cümlesi şöyledir:

"Beş yıllık sürede mücbir sebepler ve beklenmeyen hâller dışında üç yıldan fazla üretim yapmayan ruhsat sahiplerine 50.000 TL idari para cezası verilir. .."

14. *"İşletme faaliyeti"* başlıklı 29. maddenin dördüncüfıkrası şöyledir*:*

"Ruhsat sahibi, her yıl nisan ayı sonuna kadar bir önceki yıl içinde gerçekleştirdiği işletme faaliyeti ile ilgili teknik belgeleri, işletme faaliyet raporunu ve işletme sahasında arama yapmış ise arama ile ilgili bilgileri Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür. Yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde 30.000 TL idari para cezası uygulanır. Yükümlülük yerine getirilinceye kadar üretim faaliyeti durdurulur."

15. 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı KabahatlerKanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1.maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

16. Kanun'un"*Tanım*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

17.Kanun'un "*Genel kanun niteliği*" başlıklı, 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır"

18. Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

19. Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararınakarşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

20. Kanunun "*Çeşitli Kabahatler*" başlıklı ikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, 3213 sayılı Kanun'un 10., 13., 24. ve 29.maddeleriuyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

24. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

25. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

26. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

27. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

28.3213 sayılı Kanun'un 13. maddesinin üçüncü fikrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarına karşı idare mahkemelerinde dava açılabileceği hususunun düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 3213 sayılı Kanun'dabu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı anlaşılmıştır.

29. İncelenen uyuşmazlıkta, kesilen idari para cezasının 3213 sayılı Kanun uyarınca verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3213 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı idare mahkemesine başvurulabileceği düzenlenmiş olup, itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildiği anlaşılmıştır. Bu durumda,Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, 3213 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 2. İdare Mahkemesince yapılan 02/06/2022 tarihli ve E.2022/1259 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 2.İdare Mahkemesince yapılan 02/06/2022 tarihli ve E.2022/1259 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN